

HÁRJEHALLANOAHPUID GIEHTAGIRJI DIEĐUT, NJUOLGGADUSAT JA RÁVVAGAT 2026 RÁJES

Sámi Geabbilis mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu, GMOA

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu, VUOMA 1.-7 cehkiide

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu VUOMA 5.-10 cehkiide

Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahppu, SPPO 5.-13. cehkiide

Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahppu -fidnofágat SPPOF 8.-13. cehkiide

Sisdoallu

1. Álggahus	3
2. Oahpaheaddjeohpuid hárjehallan	3
2.1 Hárjehallanoahput oppalaččat.....	3
2.2 Sámi allaskuvlla dovdomearka lea girjás, miehta Sámi hárjehallan	3
2.3 Olles hárjehallanbáiki lea oahppanarena	4
2.4 Verddemánáidgárddit ja hárjehallanmánáidgárddit ja verddeskuvllat ja hárjehallanskuvllat..	4
2.5 Progrešuvnna huksen.....	4
3. Hárjehallanoahpuid sisdoalut.....	5
3.1 Geabbilis Sámi mánáidgárdeoahpaheaddji bacheloroahppu (GMOA)	5
3.2 Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddi masteroahppu (VUOMA) 1.-7. ja 5.-10. dásiide,	6
3.3 Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahppu, SPPO 5.-13. ceškiide ja Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahppu -fidnofágat SPPOF 8.-13. ceškiide	7
4. Hárjehallansajiid juohkin ja hárjehallanjoavkkut	8
5. Hárjehallama ráhkkaneapmi, čađaheapmi ja árvoštallan.....	9
5.1. Studeanta hárjehallanráhkkaneapmi	9
5.2 SOA- goađi rutiinnat hárjehallanráhkkaneamis	11
5.3 Hárjehallama čađaheapmi.....	12
5.4 Hárjehallanárvoštallan	14
6. Hárjehallama spiehkkasandilit	17
6.1.Jus čuožžila eahpádus hárjehallama dohkkeheami ektui.....	17
6.2 Jus ii oaččo hárjehallama dohkkehuvvot	17
6.3 Dohkálašvuoda árvoštallan.....	17
6.4 Hárjehallanoahpahusa váidin.....	18
6.5 Formálalaš meattáhusaid váidin ii dohkkehuvvon- hárjehallama oktavuodas	18
7. Ovttasbargu, rollat ja ovddasvástádusat.....	19
7. 1 Ovttasbarggu arenat	19
7.2 Hárjehallanskuvlla ja hárjehallanmánáidgárddi rollat ja ovddasvástádusat	19
7.3 Studeanta	21
7.4. Sámi allaskuvlla ovddasvástádus.....	22
8. Studeanttaid hárjehallangoluid buhttenjuolggadusat	25
8.1 Studeanttat geain ii leat Norgga bank-ID dahje peršunnummár/D-nummár	25
8.2 Mátkkošteapmi	26
8.3 Idjadeapmi	26

9. Eará njuolggadusat.....	26
9.1 Politiijaduođastus.....	26
9.2 Jávohisvuođa geatnegasvuohta.....	27
9.3 Tuberkulosa duođašteapmi.....	27
9.4 Hárjehallan ja sadjásažžan doaibmat.....	27
9.5 Hárjehallan iežas bargosajis.....	27
9.6 Studeanttaid jávkan hárjehallanáigodagas.....	28

1. Álggahus

Giehtagirjái leat čohkkejuvvon dieđut, njuolggadusat ja rávvagat mat gusket Sámi allaskuvlla Sámi oahpaheaddji oahpuid (SOA)-goađi hárbhallanoahpu praktihkalaš čadaheapmái. Giehtagirji lea buohkaid váste geain lea dahkamuš hárbhallanoahpuiguin. Oahpaheaddjeoahpuid nationála lánkaásahusat, rámmaplánat ja njuolggadusat leat báikkálaččat heivehuvvon Sámi allaskuvlla oahpaheaddjeoahpuide ja hárbhallan-, verdde- ja ovttasbargošiehtadusaide.

2. Oahpaheaddjeoahpuid hárbhallan

2.1 Hárbhallanoahput oppalaččat

Oahpaheaddjeoahput leat profešuvdnaoahput mat galget nannet oahpaheaddjestudeanttaid fágamáhtu, mánáid- ja oahppimáhtu ja oahpaheaddjeidentitehta. Hárbhallanoahpu lea geatnegahtton ja ovttadássásaš teoriijaoahpuin. Studeanttat galget iežaset praktihkalaš ja teorehtalaš oahpaheaddjemáhtuid nannet hárbhallamiid, teorehtalaš oahpuid, lohkamušaid, skuvlabargguid, vásáhusaid, reflekšuvnnaid ja eksámenbargguid bokte. Oahput leat heivehuvvon oktii nu ahte studeanttat vásihit ollisvuoda oahpahusain mat dáhpáhuvvet iešguđet arenain. Váldooahppanbáikin leat Sámi allaskuvla ja verddemánáidgárddit, verddeskuvllat ja eará miehta Sámi mánáidgárddit ja skuvllat mat leat čadnon ovttasbargui Sámi allaskuvllain. Dohkálašvuodaárvoštallan lea oassin buot osiin oahpus, sihke teoriija oahpahus ja hárbhallamiin. Buot oahpaheaddjeoahpuin galgá dahkkot dohkálašvuodaárvoštallan das ahte leat go studeanttas fágaláš ja persovnnalaš eavttut mat dárbbahuvvojit studeret ja doaibmat oahpaheaddjeámmáhis.

Geabbilis mánáidgárdeoahpaheaddjeoahpuid (GMOA) geatnegahtton hárbhallamat leat dihto mearriduvvon áiggiin, guktii dahje golbmii oahppojagis. Hárbhallama guhkkodagat leat máhttoviidodagain sorjavaččat ja bistet guokte dahje golbma vahku.

Vuođdoskuvlaoahpaheaddjeoahpu (VUOMA) geatnegahtton hárbhallamat leat dihto mearriduvvon áiggiin, guktii dahje golbmii oahppojagis, čakčat ja gidđat. Hárbhallama guhkkodat leat oahppojagiin-sorjavaččat ja bistet ovttá dahje golbma vahku.

Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahpuid (SPPO ja SPPOF) geatnegahtton hárbhallamat leat čadat oahppojagi. Unnimusat golbma vahku lea oktanaga. Golmma vahku oktanis hárbhallamis sáhtá spiehkastit dalle, jus lea skuvla-adopšuvdna dahje ohppiid adopšuvdna.

2.2 Sámi allaskuvlla dovdomearka lea girjás, miehta Sámi hárbhallan

Sámi oahpaheaddjeoahpuin girjás hárbhallan mearkaša vuosttažettiin miehtá Sámi (Davviriikkain) ja eará álgoálbmotguovlluin hárbhallamiid. Sámi allaskuvllas válbmanan oahpaheddiin galgá máhttu Davviriikkaid

skuvllavuogádagain ja miehta Sámi servodagain ja gielladiliin. Hárjehallanguovllut sáhttet leat siseatnansámeguovllut, mearrasámi guovllut, gávpot guovllut, guovllut gos sámegeilla lea rašes dahje nanu dilis. Hárjehallanoahpamus lea okta dain gaskaomiin, gos dáid iešguđet máhtuid háhká. Unnimus ovttá hárjehallama galgá čadahit eará Sámi- dahje eamiálbmotguovllus, go Norggas.

Girjás hárjehallan mearkkaša maid, ahte hárjehallanoahppu lágiduvvo nu, ahte studeanttat besset molsašuddi hárjehallanjoavkkuid, bargguid ja hárjehallanbáikkiid bokte vásihit oahpaheaddjeprofešuvnna sierra beliid. Studeanttat galget aktiivvalaččat ja mánggabealagit áicat, searvat, guorahallat, geahččaladdat, reflekteeret ja dutkat mánáidgárddi/skuvlla doaimmaid. Hárjehallan galgá čájehit mánáidgárddi/ skuvlla árgabeaivvi ja studeanttat ožžot vejolašvuoda hárjehallat oahpahit/jođihit pedagogalaš doaimmaid ja oassálastit iešguđetlágan bargguide, mat láktasit oahpaheaddjeammáhii. Teoriija ja hárjehallama ovttasdoaimman leat čoavddasánit.

2.3 Olles hárjehallanbáiki lea oahppanarena

Studeanta lea oassin buot hárjehallanbáikki bargo- ja oahppanlanjain ja klássain/joavkkuin, gos lea oahppanjoksosiid, hárjehallanbargguid ja ulbmiliid ektui govttolaš searvat. Studeanta galgá maid lagas gulahallamiin hárjehallanbáikkiin sáhttit čohkket empiriija skuvlabargguid, dutkan- ja ovdánahttindoaimmaid váste.

2.4 Verddemánáidgárddit ja hárjehallanmánáidgárddit ja verddeskuvllat ja hárjehallanskuvllat

Dihto skuvllaiguin ja mánáidgárddiiguin leat allaskuvllas sierra verdde- ja/dahje hárjehallanšiehtadusat. Verddemánáidgárddit, verddeskuvllat, hárjehallanmánáidgárddit ja hárjehallanskuvllat vuostávdádet oahpaheaddjestudeanttaid hárjehallamiidda.

Hárjehallanbáikkiin muhtun oahpaheaddjit nammaduvvojit hárjehallanoahpaheaddjin ja sis lea váldoovddasvástáduš bagadallat studeanttaid hárjehallanoahpus. Maiddá eará oahpaheaddjit ja bargit sáhttet bagadallat ja neavvut studeanttaid.

Verddemánáidgárddiin ja -skuvllain lea Sámi allaskuvllas viidát ovttasbargu, mii lassin hárjehallanoahpamus fátmmasta eanet doaimmaid , nugo maiddá máhttojuogadeami ja kvalitehta ovdánahttima sihke dutkan- ja ovdánahttindoaimmaid bokte.

2.5 Progrešuvnna huksen

Fágaplánat/máhttoviidodatplánat ja hárjehallanplánat čilgejit vurdojuvvon oahppanjoksosiid ja mo progrešuvnna huksejuvvo ja mot hárjehallan čatnasa oahpaheaddjeohppui. Hárjehallanoahppu galgá doarjut studeantta nu, ahte sus lea dássedis ja lunddolaš ovdáneapmi. Hárjehallanoahppu huksejuvvo máhttui ja vásáhusaide mat studeanttain leat ja maid sii ain háhket hárjehallamiin ja teoriijaoahpuin iešguđet

fágain/máhttoviidodagain ja pedagogihkas. Hárjehallanoahpu sisdoaluid ovdáneami huksen ja reflekteren nanne studeantta ahtanuššama ovttá hárjehallanoahpu áigge ja ráhkkanahhte nubbái. Dađistaga galgá studeantta iešheanalášvuotta ovdánit.

Progrešuvnna čuovvun mearkkaša maid studeantta oahpaheaddjedohkálašvuoda árvvoštallama. Čađat olles oahpu áigge leat fágalaš-, hálldahuslaš- ja hárjehallanbirrasat geatnegáhtton árvvoštallat studeantta dohkálašvuoda doaibmat oahpaheaddjin. Dán birra eanet 5.3.4 Dohkálašvuoda árvvoštallan, s 14

3. Hárjehallanoahpuid sisdoalut

Norgga nationála rámmat mearridit man ollu beaivvit galget várrejuvvot hárjehallanoahppui guđege oahpaheaddjeoahpus.

3.1 Geabbilis Sámi mánáidgárdeoahpaheaddji bacheloroahppu (GMOA)

Geatnegáhtton hárjehallanoahppu galgá leat unnimusat 100 beaivvi. Guovtti vuosttaš oahppojagis galget 75 beaivvi čađahuvvot, ja maŋemus oahppojagi 25 beaivvi. Unnimusat 85 beaivvi galget čađahuvvot mánáidgárddiin, ja 10 hárjehallanbeaivvi sáhttet čađahuvvot eará eamiálbmotásahusain, dahje giellaealáskahttinásahusain dahje eará ásašahusain main lea čielga sámi profiila. Vihtta (5) hárjehallanbeaivvi sáhttet čađahuvvot oahppo- dahje hárjehallanmátkkiin. Sirdáseapmi gaskkal mánáidgárddi ja skuvlla galgá leat oassin hárjehallamiin. Hárjehallanoahpuid ráhkkanepmi, árvvoštallan ja loahpaheapmi leat lassin dan 100 beaivái. Dábálaččat GMOA vuosttaš jagi hárjehallamat leat seammá mánáidgárddis ja maŋit jagiid hárjehallanmánáidgárddit fas molsašuvvet máhttoviidodagas nubbái.

GMOA 180 oč, 3,5 jagi. Máhttoviidodagat rievddadit oahppojagiid mielde goas fálojuvvojit.

Koda	Máhttoviidodat	Hárjehallanbeaivvit
MOA110	Mánáid stoahkan, oahppan ja ovdáneapmi, MSOO	15 beaivvi
MOA100	Giella, teaksta ja matematihkka, GTM	10 beaivvi
MOA120	Luondu, dearvvašvuotta ja lihkaeapmi, LDL	10 beaivvi
MOA130	Servodat, oskkoldat ja etihkka, SOE	10 beaivvi
MOA140	Duodji, juoigan ja hutkáivuotta, DJH	15 beaivvi
MOA150	Sáme giella, máŋggagielatvuotta ja giella ealáskahttin, SMG	10 beaivvi
MOA220	Mánáidgárdepedagogihkka- čiekŋudeapmi árbevirolaš máhtus ja sámi kultuvrras, MPČ	15 beaivvi
MOA210	Jodiheapmi, ovttasbargu ja ovddideapmi, JOO	15 beaivvi
MOA200	BA- bargu	0 beaivvi
Oktiibuot		100 beaivvi

3.2 Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddi masteroahppu (VUOMA) 1.-7. ja 5.-10. dásiide,

Geatnegahtton hárbhallanoahppui leat várrejuvvon oktiibuot 115 beaivvi (unnimus mearri rámmaplánas leat 110 beaivvi). Oahpuin galget 80 beaivvi čadnot 1.-3. oahppojagiide, 4.-5 oahppojahkái galget unnimusat 30 beaivvi. Váldooassi hárbhallanbeivviin galgá leat dain cehkiin masá lea čiekŋudeame (juogo 1-7 dahje 5-10) ja čadnot oahpahusfágaide maid studeanta lea välljen. Sirdašupmi oahppoásahusaid gaskkas berre leat oassin hárbhallamiin. Gitta 15 hárbhallanbeaivvi sáhttet leat molssaevttolaš relevánta hárbhallanarenain.

Hárbhallamiin galgá progreshuvdna. Hárbhallanoahpuid ráhkkaneapmi, árvvoštallan ja loahpaheapmi leat lassin dan 115 beaivái. Skovis oaidná mo hárbhallanoahppu juohkása oahppojagiid ja sisdoaluid mielde.

Dábálaččat VUOMA studeanttat 1.-4. luohkás leat seammá skuvllas ja hárbhallanoahpaheaddji luhtte olles oahppojagi. VUOMA 4. jagi studeanttat sáhttet SOA-goadi evttohusas sávvat iežas hárbhallanskuvlla.

Fágakoordináhtorat doibmet 4. jagi studeanttaid hárbhallanfágakoordináhtorin.

VUOMA 1-7 (V1HÁR) ja 5-10 (V5HÁR) 300 oč , 5 jagi, hárbhallamat

Jahki	Hárbhallankoda	Sisdoallu	Hárbhallan-beaivvit
1. jahki	V1/V5 HÁR-1100-1	Čakčat Pedagogihka Áicádeapmi,	5 beaivvi
	V1/V5 HÁR-1100-2	Čakčat Sámeigiella ja pedagogihkka	5 beaivvi
	V1/V5 HÁR-1100-3	Gidđat 1-7 riikagiela suo/ruo/no ja matematihkka 5-10 välljenfága: duodji/matemat./ luonddufága/eará fága	10 beaivvi
	V1/V5 HÁR-1100-4	Gidđat Pedagogihka, Sirdáscapmi joatkkaskuvllas dahje mánáidgárddis	5 beaivvi
2. jahki	V1/V5 HÁR-1101-1	Čakčat Sámeigiella ja pedagogihka	15 beaivvi
	V1/V5 HÁR-1101-2	Gidđat 1-7 riikagiela (suo/ruo/no) ja matematihkka 5-10 välljenfága: duodji/matemat./ luonddufága/eará fága	15 beaivvi
3. jahki	V1/V5 HÁR-2100-1	Čakčat Sámeigiella ja pedagogihka (DOB- bargu).	15 beaivvi
	V1/V5 HÁR-2100-2	Gidđat Välljenfága: duoji/matemat./ luonddufága/ eará fága	15 beaivvi
4. jahki	V1/V5 HÁR 3100-1	Čakčat Pedagogihkka ja Diedateoriija. Studenta dutkin	15 beaivvi
	V1/V5 HÁR 3100-2	Gidđat Álgooahpahus čiekŋudeapmi 1-7 Sámeigiella čiekŋudeapmi 5-10	15 beaivvi
			115 beaivvi oktiibuot

3.3 Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahppu, SPPO 5.-13. ceškiide ja Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahppu -fidnofágat SPPOF 8.-13. ceškiide

Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahpuin (60 oč) várrejuvvo oktiibuot 60 beaivvi (12 vahku) geatnegahtton hárjehallanoahpahussii, mat juhkkovuođot guovtti lohkanbadjái. Hárjehallan čadahuvvo nu ahte unnimusat golbma vahku lea oktanaga, ja hárjehallanvahkkut ja áigodagat leat olles oahppojagi čađa. Golmma vahku oktani hárjehallamis sáhtta spiehkastit dalle jus leat skuvlaadopšuvdna dahje ohppiid adopšuvdna.

Hárjehallan galgá leat bagadallon ja árvoštallojuvvon, ja studeanttat galget ovdánahttit iešguđet oahpahanvugiid ja oahpaheaddjeidentitehta sámi oahppan- ja skuvlakonteavsttas. Oahpus deattuhuvvo ahte hárjehallan biddjo sámi skuvlakontekstii ja ovdánahte sámi oahpaheaddjegelbbolašvuoda. Bagadallon galgá doarjut studeanta ovdáneami profešuvdnaádejumis, didáktalaš máhtuin ja kritihkalaš refleškuvnnas.

Hárjehallanoahpahus lea joatkkaskuvllas ja vuodđoskuvlla 5-10 ceškiin, ja goappá ge skuvlasuorggis galgá unnimusat 2 vahku hárjehallan čadahuvvon. Sierra ohcama vuodul lea maid vejolaš hárjehallanoahpahusa čadahit sierra oahposurggiin nugo álbmotallaskuvllas, kulturskuvllas, gáiddusoahpahusas dahje oahppanarenain gos sámi árbevirolaš máhttu lea guovddázis ja lea relevánta vuodđoskuvlla- ja joatkkaskuvlla oahpahussii.

Studeantta čiekŋuda pedagogihkkii (30 oč) ja fágadidaktihkkii dahje fidnofágadidaktihkkii (30 oč) iežas čiekŋudanfágas dahje fidnus sihke teorijaoahpahusas ja hárjehallamis.

Studeanttat geat barget skuvllas dahje sierra bargobáikkis, berrejit unnimusat 50 % čadahit eará sajis go doppe gos ieš bargá. Dalle go lea hárjehallan eai leat eará oahpahusat allaskuvlla bealis. Hárjehallamis dábálaččat ii sáhte seammás leat barggus.

Buot vejolaš jávkamat hárjehallamiin ferte dievasmahttet maŋŋel. Oahppu ii sáhte loahpalaččat dohkkehuvvot ovdal go hárjehallamat loahpalaččat leat dohkkehuvvon.

Lohkanbadji	Fága ja oahppočuogdat	Galle beaivvi
1.Lohkanbadji čakčat	Pedagogihkka 15 oč	15 beaivvi
	Fágadidaktihkka 15 oč	15 beaivvi
2.lohkanbadji giđđat	Pedagogihkka 15 oč	15 beaivvi
	Fágadidaktihkka 15 oč	15 beaivvi

4. Hárjehallansajiid juohkin ja hárjehallanjoavkkut

SOA-gohti juohká hárjehallansajiid studeanttaide. Juohkin dáhpáhuvvá fágalaš ja praktihkalaš veardádallamiid vuodul, masá váikkuha ovttaskas studeantta oahpaheaddjeoahpposuorgi, progrešuvdna ja fágačiekŋudeapmi/máhttoviidodatčiekŋudeapmi. Hárjehallanjoavkkus leat dábálaččat gaskkal 2-4 studeantta. SOA- gohti nammada juohke hárjehallanjoavkkui hárjehallanoahpaheaddji.

Hárjehallanbáikkiid SOA-gohti mearrida dihto dárbbuid ja SOA- goađi oppalaš resursarámma vuodul. SOA-gohti šiehtada ja vuolláičállá hárjehallanšiehtadusaid mánáidgárdiiguin, skuvllaiguin, ovttaskas hárjehallanoahpaheddjiin ja eará hárjehallanasahusaiguin. Hárjehallanbáikkiid birra diedihuvvo studeanttaide sulaid 4 vahku ovdal hárjehallama.

SOA-gohti ovttas fágabirrašin ja oahppohálddahusain váldá vuhtii ee. daid beliid hárjehallansajiid juohkimis:

- man muttus lea studeanta oahpus ja makkár fágat/máhttoviidodagat sus leat
- makkár hárjehallamis studeanta lea leamašan ovdal omd. luohkkadási, mánájoavkku ja báikki ektui
- mot studeanttas lea ollašuvvan girjás ja máŋggabealat miehta Sámi hárjehallan: leago omd. čađahan olgoriika hárjehallama
- leago studeanttas lagaš oktavuodát hárjehallanbáikái ja hárjehallanoahpaheaddjái ja leago studeanta barggus hárjehallanbáikkis; habilitehtaárvoštallan ja studeantta rolla ollašuvvama árvoštallan
- mot studeantta ovddit hárjehallamat leat ollašuvvan ja makkár fágalaš sisdoalu son dárbbáša iežas ovdáneami ektui
- Oahppohálddahusa mearráduusat hárjehallanheivehemiin

Jus studeanttas leat erenomáš dárbbut hárjehallama ektui, doavtterduodaštusa vuodul, ferte son buori áiggis (3 mánu ovdal) ohcat sierra heiveheami oahppohálddahusa bokte oahppohalddahus@samas.no

Jus studeanttas boahká fáhkkestaga dilálašvuolta, ahte ii sáhte obage vuolgit hárjehallamii, sirdašuvvá hárjehallan automáhtalaččat oahppoprográmma maŋjelii dahje lohppii. Fáhka dilálašvuodas galgá studeanta addit dieđu, nu jođánit go vejolaš, hárjehallanoahpaheaddjái, SOA- goađi hárjehallanráđdeaddái ja oahppohálddahussii.

Hárjehallanjoavkku siskkáldas gulahallan lea dehálaš, danin ávžžuhit juohke hárjehallanjoavkku välljet joavkkustis gulahallanstudeantta. Gulahallanstudeantta rolla lea leahkit dárbbu mielde gulahallan olbmožin gaskkal hárjehallanjoavkku, hárjehallanbáikki ja SOA-goađi.

Jus čuožžilit váttisvuodát hárjehallamis, maid joavku ii nagot ieš dahje ovttas hárjehallanoahpaheddjiin dahje skuvlla rektoriin/mánáidgárddi jođiheddjiin čoavdit, de galgá studeantajoavku (gulahallanstudeanta) ovddidit ášši SOA- goađi hárjehallanráđdeaddái jus lea praktihkalaš áššis jearaldat ja hárjehallama fágakoordinátori

jus lea fágalaš áššis jearaldat. Dárbbu mielde SOA- goahti bidjá johtui váttisvuođa čoavdinproseassa. Čoavdinprosessii leat áššái gullelaš oassebealit geatnegahtton searvat. Dákkár čoavdinproseassa čoahkkimiin čállojuvvojit beavdegirjjit.

5. Hárjehallama ráhkkaneapmi, čađaheapmi ja árvoštallan

Ovdal go studeantta sáhtta vuolgit hárjehallamii, de lea eaktun ahte son lea buktán politiijaduodaštusa ja duodaštan sierra vuolláičállagiin, ahte dovdá jávohisvuođa geatnegasvuođa sisdoalu.

Juohke hárjehallanáigodaga čađaheamis leat golbma váldooasi, ja juohke oassái galgá studeanta searvat dohkálaččat, ovdal go studeanta oažžu dán hárjehallanáigodagas loahpalaš dohkkeheami. Buot hárjehallanáigodagat galget dan ortnega mielde dohkkehuvvot ovdal studeanta oažžu loahpalaš dohkkeheami oahpus.

Hárjehallama čađaheami golbma oasi leat

- Hárjehallanráhkkaneapmi (studeantta iešheanalaš ráhkkaneapmi, hárjehallančoahkkín)
- Hárjehallama čađaheapmi (bargoáigi, hárjehallanbarggut, bagadallan, galledeapmi, studeanta iežas notáhtat)
- Hárjehallanárvoštallan (hárjehallanárvoštallanskovi máhcaheapmi, hárjehallanságastallan, hárjehallama ovdanbuktimat ja hárjehallanseminára)

Studeantta hárjehallan dohkkehuvvo loahpalaččat sierra sensorčoahkkimis, mas dárkkistuvvo ahte studeanta lea ožžon buot osiid dohkkehuvvot. Váilelaš oassálastin bákkolaš osiide hehte hárjehallama ollašuvvama ja váikkuha hárjehallama dohkkeheapmái.

5.1. Studeanta hárjehallanráhkkaneapmi

Juohke hárjehallamii galgá ovdagihtii ráhkkaneapmi fágalaččat ja praktihkalaččat. Ráhkkaneapmi oasit leat studeanta iešheanalaš ja aktiivvalaš ráhkkaneapmi ee. hárjehallama dokumeanttaide oahpásnuvvan, oktasaš

ráhkkaneamit fágaoahpahasain, oktasaš hárhjhallanplánenčoahkkimiidda oassálastin, hárhjhallanmátkái ja - orrumii ráhkkaneapmi. Ráhkkaneamiin galget čielggaduvvot praktihkalaš ja fágalaš áššit, geatnegahtton bargobihhtát hárhjhallamis ja fágain. Hárhjhallanráhkkaneamis mearriduvvo mot hárhjhallamat čuovvoluvvojit; mat leat hárhjhallama fágalaš raporterema vuogit ja njálmmálaš raporterem ja ovdanbuktiin.

Studeanttas vurdojuvvo iešheanalaš oahpásmuvvan hárhjhallanárvoštallanskovvá, hárhjhallanoahpaha giehtagirjái, prográmmaplánaide, hárhjhallanplánaide, fágaplánaide/máhttoviidodatplánaide, jávohisvuoda geatnegasvuoda sisdollui, oahpaheaddjedohkálášvuoda ortnegii ja eará dehálaš áššiide ja dokumeanttaide.

Dan rájes go hárhjhallanbáiki lea almmuhuvvon vurdojuvvo studeanttas/hárhjhallanjoavkkus/hárhjhallanjoavkkuin iešheanalašvuolta ja ovttasbargu orruma ja mátkkoštemiid ordnemin. SOA- goahti doarju studeantta/hárhjhallanjoavkkuid hárhjhallanorruma ja mátkkošteami dallego ordnemat čuvvot studeanttaid hárhjhallangoluid buhttenjuolggadusaid(geahča kap, 7. Studeanttaid hárhjhallangoluid buhttenjuolggadusat, s19) .

Váilevaš oassálastin hárhjhallanráhkkaneapmái, gustovaš hárhjhallandokumeanttaid váilun, jávkan hárhjhallamis dahje hárhjhallansemináras dahje váilevaš searvan hárhjhallanságastallamii (sensorčoahkkimii) váikkuhit hárhjhallama dohkkeheapmái ja diekko bokte studeantta oahpuid ovdáneapmái.

Studeanttat geat eai oaččo hárhjhallamiid dohkkehuvvot, dahje iešguđet sivaidd geažil maŋŋonit progreshuvnna ektui, čuovvoluvvojit luohkkákoordináhtora ja oahppojođiheaddji bealis dábálaš vuogi mielde.

5.2 SOA- goađi rutiinnat hárjehallanráhkkaneamis

Hárjehallančoahkkinn dollojuvvo sullii 1 vahku ovdal hárjehallama. Dása servet vuosttamuzžan studeanttat, luohkkákoordináhtorat, hárjehallanfágakoordináhtorat, máhttoviidodatkoordináhtorat, fágaoahpaheaddjit ja hárjehallanoahpaheaddjit. Hárjehallanbáikkiid jodiheaddjit, oahpuid programmajodiheaddjit, SOA- goađi jodiheaddjit ja ráđdeaddit sáhttet maid searvat čoahkkimii.

Hárjehallanfágakoordináhtor pláne čoahkkináiggi ja jodiha hárjehallančoahkkima. Hárjehallanráđdeaddi bidjá formálalaš čoahkkinbovdehusa buohkaid várás. Hárjehallančoahkkinn lea dábálaččat nehta bokte.

Hárjehallančoahkkima ulbmil lea ahte studeanttat ja hárjehallanoahpaheaddjit besset ovttas plánet hárjehallama čadaheami, ja dievasmahttet bargobihtáid ja hárjehallama oppalaš sisdoalu. SOA- goađi fágabiras lea veahkkinn plánemis. Juohke studeanta sáhtta vel alces bidjat sierra ovttaskas mihtu dahje plánet barggu dahje doaimma maid háliida čadahit hárjehallamis.

Ovdal hárjehallančoahkkima leat galgan dáhpáhuvvat čuovvovaččat:

- Hárjehallanfágakoordináhtor lea gulahallan hárjehallanbáikkiiguin ja hárjehallanoahpaheddjiiguin hárjehallanplána sisdoalu ja oahppanjoksosiid birra, ja ovttas singuin ja fágaoahpaheddjiiguin hábmen hárjehallanbargobihtáid ja oppalaš sisdoalu hárjehallamii dan muddui, ahte daid sáhttet hárjehallanjoavkkut heivehit guđege hárjehallanbáikki árgabeaivái ja dillái.
- Hárjehallanfágakoordináhtor sádde ovdal hárjehallančoahkkima buohkaide sohppojuvvon hárjehallanbargobihtáid ja hárjehallama oppalaš sisdoalu.
- Hárjehallanfágakoordináhtor lea Canvasa bokte addán dieđu studeanttaide bargobihtáid birra

Hárjehallančoahkkima sisdoallu sáhtta leat earret eará ná:

- Oahpásmuvvan oassi; geat mii leat?

- Hárjehallanfágakoordináhtor ovdanbuktá hárjehallanplána, oahppanjoksosiid, hárjehallanbargobihtáid ja hárjehallama oppalaš sisdoalu dan muddui go leat sohppojuvvon. Dárbbu mielde ovdanbuktin oassi báddejuvvo ja sáddejuvvo maŋnel daidda hárjehallanoahpaheddjiide, geat eai sáhttan oktasáš hárjehallančoahkkimii oassálastit.

- Čoahkkinn juohkása joavkobargolanjaide (dábálaččat virtuála lanjaide) gos joavkkuid mielde hárjehallanoahpaheaddjit ja studeanttat jotket plánet ja dievasmahttet guđege joavkku doaimmaid hárjehallamis. Joavkobargolanjain studeanttat ja hárjehallanoahpaheaddjit besset vel buorebut oahpásmuvvat ja plánet hárjehallama čadaheami. Fágaoahpaheaddjit galledit joavkobargolanjain

- Hárjehallangalledanbeaivvit šiehtaduvvojit joavkobargolanjain ovttas fágaoahpaheddjiin, gii galgá guđege joavkku galledit. Hárjehallanfágakoordináhtor koordinere galledemiid. Hárjehallangalledeami sáhtta maid

neahtta bokte čadahit, muhto fysalaš deaivvadeamit vuoruhuvvojit. Hárjehallangalledeapmi ii guoskka áicádanhárjehallamii iige sirdásanhárjehallamii.

5.3 Hárjehallama čadaheapmi

Juohke oahppojahkái lea SOA-goađis sierra deaivvadanplána, masa hárjehallanáiggit leat merkejuvvon ovdagihtii. Hárjehallamat čadahuvvojit čohkkejuvvon vuogi mielde sihke čakčalohkanbajis ja gidđalohkanbajis.

5.3.1 Studeanttaid bargoáigi hárjehallamiin

Oppalaččat studeanttat čuvvot aktiivvalaččat ja servet olles hárjehallanbáikki aktivitehtaide ja oahpahussii maid hárjehallanoahpaheaddji, mielstudeanttat dahje eará oahpaheaddjit čadahit.

Studeanttat čuvvot bargoáiggenjuolggadusaid, mat gustojit iešguđet hárjehallanbáikkiin. Studeanttaid dábálaš bargoáigi hárjehallamiin lea gaskkal dii. 8.00 ja 16.00, dábálaččat leat 37.5 diimmu vahkkut, čadnojuvvon ja čanakeahtes áiggit.

Studeanttain vurdojuvvo, ahte sii aktiivvalaččat čuvvot ja oassálastet hárjehallanbáikki olles beaivvi doaimmaide. Dallego studeanttas ii leat ovddasvástádus hárjehallandoaimma/-diimmu čadaheamis, son oaidná eará doaimmaid, čuovvu ja veahkeha mielstudeanta dahje hárjehallanoahpaheaddji ja searvá hárjehallanbáikki aktivitehtaide.

Bargoáiggis galgá studeanttain vejolašvuhta iešheanalaččat dahje ovttas mielastudeanttaiguin plánet ja árvvoštallat (sulaid. 1,5 dii/beaivái). Studeanttat fertetit oahppandilis/hárjehallamis rehkenastit bargat iežaset hárjehallanbargguid maid eahkediid, lassin bargoáiggi (37,5 dii/vahkkui). Eahketbargu ii geahpiduvvo vahkkosaš bargoáiggis, fal gehččojuvvo dego iežas bargan/studerenáigin.

Hárjehallama álggus sohppojuvvo ovttas hárjehallanoahpaheddjiin, jus leat oasis maid studeanta ii sáhte čuovvut. Studeanttat servet vejolaš čoahkkimiidda, mat leat dábálaš bargoáiggiid lassin. Bargodiimmuid, mat leat dábálaš bargoáiggi lassin, lea vejolaš luvvet maŋit bargoáiggiin.

Mielstudeanttat sáhttet čuovvut nubbi nuppi ja oassálastet ovttas bagadallamiin. Studeanttat sáhttet iežas jodihan doaimmaid lassin plánet, čadahit ja árvvoštallat oktasaš pedagogalaš doaimmaid, ovttasrádálaččat hárjehallanoahpaheddjiin.

GMOA studeanttaid iežas jodihan pedagogalaš doaimmat meroštallojuvvojit máhttoviidodagaid mielde Doaimmaid birra šiehtaduvvo dárkileappot ovttas studeanttain ee. hárjehallančoahkkimis.

VUOMA studeanttat galget hárjehallamiin jodihit pedagogalaš doaimmaid ja fágaoahpahasaid iežaset oahppanjoksosiid ektui, mat leat ovdagihtii šiehtaduvvon ovttas fága- ja hárjehallanoahpaheddjiiguin.

- 1. jagi čakčahárjehallama nubbi vahkus ovttaskas studeanta čađaha sulaid 4 diimmu, ja giđđahárjehallamis ovttaskas studeanta čađaha sulaid 4 diimmu vahkus
- 2. jagi čakča- ja giđđahárjehallamis ovttaskas studeanta čađaha sulaid 5 diimmu vahkus
- 3. jagi čakča- ja giđđahárjehallamis ovttaskas studeanta čađaha sulaid 8 diimmu vahkus
- 4. jagi čakča- ja giđđahárjehallamis ovttaskas studeanta čađaha sulaid 10 diimmu vahkus

Jus studeanttas ii leat vejolaš čađahit doarvá oahpahušdiimmuid dihto fágas (čiekŋudanfágas), de galgá studeanta searvat ja oahpahit eará fágain lassin. Válđonjuolggadus lea ahte studeanta oahpaha čiekŋudanfága, muhto dán lassin galgá maid fágaraštildeaddji vugiin oahpahit (oahpahit eará fágaid bokte čiekŋudanfága).

5.3.2 Bagadallan

Bagadallan ja árvoštallan galgá doarjut studeanta oahppama ja ahtanuššama ja čuovvut oahpu vurdojuvvon progresašuvnna. Hárjehallanoahpaheaddjit láidestit, bagadallet ja árvoštallet studeanttaid hárjehallančađahaemi vurdojuvvon oahppanjoksosiid ektui.

Bagadallan lea čađa gaska doaibma nugo ovdal ja maŋnel dihto bargguid, ja sáhtá leat sihke formálalaš (plánejuvvon ja strukturerejuvvon) ja eahpeformálalaš (ii plánejuvvon, dilálašvuohta rahpá bagadallanvejolašvuođa). Bagadallama vuodđun leat sámi vuolggasajis oahppanoainnut ja olmmošgovva.

Studeantajoavku oažžu sihke ovttaskas- ja joavkobagadallamiid. Studeanttat čađahit/ oahpahit ja jodihit ieža ja áicet, go mielstudeanttat ja hárjehallanoahpaheaddjit jodihit pedagogalaš doaimmaid dahje oahpahit.

Bagadallan lea maid go studeanttat searválaga gaskaneaset ja/dahje ovttas hárjehallanoahpaheddjiin plánejit ja árvoštallet doaimmaid ja dáid čađahemiid.

Juohke studeanta galgá oažžut ovttaskas bagadallama hárjehallama gaskamutto ja loahpageahčen.

Hárjehallanoahpaheaddji várre ja álmumuha studentii áiggi, goas sus lea áigi guovttá gaska bagadallamii.

Dalle sáhtá studeanta juo ráhkkanit bagadallamii áššiiguin, mat leat sutnje dehálaččat.

Studeanttat ávžžuhuvvojit ovttas ja veahkkálágaid reflekteret ja árvoštallat iežaset oahppama ja ovdáneami.

Allaskuvlla fágaoahpaheaddjit sáhttet dárbbu mielde leat veahkin bagadallamis.

Mánáidgárdeoahpaheaddjestudeanttat galget oažžut sulaid 5 diimmu bagadallama vahkkui go lea okta (1) studeanta, ja sulaid 7,5 diimmu bagadallama vahkkui go leat guokte (2) studeantta. Bagadallama sáhtá maid addit jogo mánáidgárddi jodiheaddji, pedagogalaš jodiheaddji dahje eará oahpaheaddji mánáidgárddis.

Vuodđoskuvlaoahpaheaddjestudeanttaid hárjehallanjoavku mas leat 1-2 studeantta, galget oažžut sulaid čieža (7) diimmu bagadallama vahkkui. Studeanttaid hárjehallanjoavku, mas leat 3-4 studeantta, galget oažžut sulaid logi (10) diimmu bagadallama vahkkui. Bagadallama sáhtá maid addit jogo rektor, inspektevra dahje eará oahpaheaddji skuvllas.

Sámi praktihkalaš pedagogalaš oahpuid bagadallan hárjehallamiin čielggaduvvo.

5.3.3 Galledeapmi hárjehallanbáikkiin

Hárjehallanfágakoordináhtor, luohkkákoordináhtor ja/dahje fágaoahpaheaddjit galledit studeanttaid ja hárjehallanoahpaheddjiid hárjehallamiin. Galledeamis fágaoahpaheaddji čuovvu studeanttaid bargo- ja oahpahusdiliid. Ulbmil lea juogadit ja ságastallat hárjehallanväsáhusaid birra, bagadallat ja maid eará áššiid birra ságastit. Galledeapmái berre ovdagihtii ráhkkanan, nu ahte dás lea sisdoallu ja ságastallanfáttát čielgasat. Galledemiin dábálaččat čađahuvvojit sihke ovttaskas ja joavkoságastallamat studeanttaiguin ja hárjehallanoahpaheaddjin. Galledeami sáhtta dárbbu mielde čađahit gáiddusoktavuođa bokte, muhto fysalaš galledeapmi deattuhuvvo.

5.4 Hárjehallanárvoštallan

Guovddáš oassi hárjehallamis lea hárjehallanväsáhusaid, oahppama ja ovdáneami reflekteret, ovdanbuktit ja árvoštallat. Reflekteren lea lunddolaš ja čađagaska oassi hárjehallamis. Studeanta galgá iežas ovdáneami árvoštallat, ja hárjehallanoahpaheaddji maid árvoštallá studeanta hárjehallama. Fágabiras dohkkeha studeanta hárjehallamiid loahpalaččat.

Hárjehallanárvoštallamis leat njeallje oasi:

5.4.1 Hárjehaladettiin árvoštallamat ja bagadallamat

Studeanttat dokumenterejit hárjehallanväsáhusaid čálalaččat ja/dahje njálmmálaččat. Loggagirjjičállin hárjehaladettiin sáhtta leat veahkin. Dát leat studeanta persovnnalaš čállosat, maid ieš vurke ávkin hárjehallanárvoštallanskovvá ja hárjehallansemináraide. Hárjehallanoahpaheaddjit árvoštallet ja bagadallet studeanttaid čađat gaska hárjehallamis.

5.4.2 Hárjehallanárvoštallanskovvi

Juohke studeanttas lea iežas persovnnalaš hárjehallanárvoštallanskovvi. Hárjehallanáigodaga loahpas oažžu studeanta čálalaš máhcahaga hárjehallanárvoštallanskovi bokte hárjehallanoahpaheaddji árvoštallama vuodul. Hárjehallanárvoštallanskovvi lea čálalaš dokumentašuvdna studeanta hárjehallama čađaheamis hárjehallanbáikkis. Dákkár dokumentašuvdna haga ii leat vejolaš dohkkehit hárjehallama čađaheami loahpalaččat.

Jus hárjehallamis leat leamaš eanet go okta hárjehallanoahpaheaddji, dalle buohkat devdet iežaset árvoštallansiid studeanta ovttá árvoštallanskovvá ja maddái vuolláičállet goappašagat oktasaš skovvá.

Árvoštallan galgá doarjut studeanta ahtanuššama ja čájehit mo su ovdáneapmi lea plánejuvvon oahppanjoksosiid ektui leamašan (hárjehallanplána oppalaš oassi ja studeanta persovnnalaš ovdáneami ektui) ja rávvet mo sáhtta ain ovdánit.

Hárjehallanárvoštallanskovvá galgá studeanta ieš maiddá čálalaččat árvoštallat iežas ovdáneami hárjehallamis.

Studeanta galgá iežas hárjehallanárvoštallanskovi máhcahit allaskuvlii Wiseflow vuogádaga bokte.

5.4.3 Hárjehallanovdanbuktin luohká dásis ja almmolaš hárjehallansemináras

Ovdbuktin ja ovttas earáiguin reflekteret hárjehallama nanne studeanta roahkkatvuoda ja ovdbuktindáiddu. Ulbmil lea ahte studeanttat ovdbuktet iežaset vásáhusaid, reflekterejit oahppama ja ovdánahttit iežaset iešárvoštallan- ja reflektarendáiddu. Studeanttat besset maid gaskaneaset veardádallat ja buohtastahttit nubbi nuppiid vásáhusaid, ja ovttas reflekteret fágalaš, fágaidrasttideaddji ja ámmátlaš áššiid.

Hárjehallanovdbuktin dáhpáhuvvá luohká dásis ja oktasaš hárjehallansemináras. Oktasaš hárjehallanseminára dollojuvvo dábálaččat oahppojagi loahpas.

Siskkáldas hárjehallanseminára lágíduvvo mánáidgárdeoahpus juohke máhttoviidodathárjehallama maŋŋá ja vuodđoskuvlaoahpaheadjeoahpus maŋŋel čakčahárjehallama.

Oahpaheadjeoahpuid oktasaš almmolaš hárjehallanseminára lea loahpagiidas. Seminára lágideamis leat 3. jagi studeanttain ovddasvástáduš. SOA-goađi hárjehallanráđdeaddi ja hárjehallanfágakoordináhtor leaba doarjjan studeanttaide lágideamis. Almmolaš seminára fádda almmuhuvvo giđđalohkanbaji álggus, nugo maid dai fágaoahpaheddjiid mearridan eará barggut, mat galget leat semináras mielde.

Almmolaš seminárii servet buot oahpaheadjeoahpuid studeanttat ja dáidda gullelaš fágakoordináhtorat, máhttoviidodatkoordináhtorat, fágaoahpaheadjit, luohkkákoordináhtorat, hárjehallanfágakoordináhtorat, hárjehallanoahpaheadjit, hárjehallanmánáidgárdiid ja hárjehallanskuvllaid ovttasteaddjit ja SOA- goahti. Almmolaš seminárii sáhtta bovdet maid guosselogaldalliid ja verddemánáidgárdi ja -skuvlla bargoveaga. Almmolaš semináraid ovdbuktimiid ferte heivehit almmolaš arenaid hápmái, das mo suokkardallat ja ságastallat fágalaš, profešuvdnaguoski ja pedagogalaš áššiid birra.

Semináraid sisdoaluid ja ovdbuktingiit sáhttet studeanttat hutkat ieža, ovdamearkka dihte sáhttet ovdbuktit rollaspealu dahje eará dáiddalaš vugiid, seaidnečájáhusaid, aviissaid, oahpponeavvočájáhusaid, bargobajiid, panelaságastallamiin dahje eará ovdbuktingiit bokte.

Studeanttaid ovdbuktima, árvoštallama ja reflektrema vuodul sáhtta árvoštallat sin ovdánandási ja olahuvvon oahppanjoksosiid.

Studeanta raporteremiid oamasta oktagaslaš studeanta ja/dahje studeantajoavkkut. Dáid ii sáhte geavahit eará oktavuodain, go hárjehallanjovkui gullelaš hárjehallan ovdbuktimiin-, -seminárain ja fágalaš árvoštallamiin.

Váilelaš oassálastin hárjehallanseminárii váikkuha hárjehallama loahpalaš dohkkeheapmái.

5.4.4 Hárjehallama loahpalaš dohkkeheapmi (sensoreren)

Juohke hárjehallanáigodat galgá studeanta buohta dohkkehuvvot loahpalaččat ja registerejuvvot studeantavuogádahkii.

Dohkkeheapmi dáhpáhuvvá guovtti lávkki bokte.

Hárjehallanárvoštallanskovi máhcaheapmi Wiseflowii, mii lea formálalaš duodaštussan dasa mo studeantta lea čađahan hárjehallama hárjehallanbáikkis Hárjehallanárvoštallanskovi máhcaheapmi dáhpáhuvvá seamma prinsihpa mielde go eksámenbarggu sisaaddin Wiseflow- eksámenvuogádaga bokte. Sihke hárjehallanoahpaheadji (-t) ja studeanta galgaba (galget) leat deavdán ja vuolláičállán hárjehallanárvoštallanskovi ovdal go studeanta sáhtta árvoštallanskovi máhcahit Wiseflow bokte. Máhcahanbeaivái biddjo oahppohálddaha bealis áigemearri, mii almmuhuvvo studeanttaide seamma ládje go eksámendáhtonat.

Sensorčoahkkin veardida studeanta ráhkkaneami, čađaheami ja árvoštallama oppalaččat. GMOA oahpu máhttoviidodagain lea hárjehallan siskkiduvvon nu ahte studeanta ii beasa eksámenii ovdal go hárjehallan lea dohkkehuvvon. GMOA oahpus sensorčoahkkin lea juohke máhttoviidodaga loahpas. VUOMA oahpus fas olles oahppojagi hárjehallamiin buot maŋemužžan dollojuvvu loahpalaš sensorčoahkkin mas guhtege studeanta hárjehallan veardiduvvo loahpalaččat leago dohkkehuvvon vai ii dohkkehuvvon. Olles oahppojagi hárjehallamiid loahpalaš árvoštallan sáhtta dáhpáhuvvat easka dan maŋjel, go giđa oktasaš hárjehallanseminára lea leamašan. Juohke studeanta galgá máhcahan Wiseflow bokte buot vuolláičállojuvvon hárjehallanárvoštallanskoviid, main mielde čilgehus vejolaš jávkanbeivviin ja lassehárjehallanbeivviin. Sensorčoahkkima vuodđun leat studeanttaid hárjehallanárvoštallanskovit, mat leat bohtán sisa Wiseflow bokte, ja dieđut ja dokumentašuvnnat ráhkkaneamiin ja ovdanbuktiimiin ja seminárain.

	Sensorčoahkkimii servet
VUOMA 1.-3	Hárjehallamiid sáhttet árvoštallat gustovaš hárjehallanfágakoordináhtor, fágaoahpaheadjit, luohkkákoordináhtor ja hárjehallanráđdeaddi.
VUOMA 4. jagi	Hárjehallamiid sáhttet árvoštallat fágakoordináhtorat, prográmmajodiheadji hárjehallanráđdeaddi
GMOA	Hárjehallamiid sáhttet árvoštallat hárjehallanfágakoordináhtor, máhttoviidodatkoordináhtor, luohkkákoordináhtor ja hárjehallanráđdeaddi
SPPO	Hárjehallamiid sáhttet árvoštallat hárjehallanfágakoordináhtor, fágadidaktihkkaohpaheadjit, prográmmajodiheadji ja hárjehallanráđdeaddi

Hárjehallanráđdeaddi sádde sensorraporttaid oahppohálddahussii. Oahppohálddahus registerere dohkkehemiid studeanttaid buohta FS vuogádahkii, seammaládje go eksámenbohtosiid.

6. Hárjehallama spiehkkasandilit

6.1. Jus čuožžila eahpádus hárjehallama dohkkeheami ektui

Jus čuožžila eahpádus ovttage studeanta hárjehallama dohkkeheami ektui, de galgá hárjehallanoahpaheaddji addit dieđu dás Sámi allaskuvlii nu árrat go vejolaš. Hárjehallanoahpaheaddji dieđiha eahpideami SOA-goahotái čálalaččat, mas čilge makkár ákkain eahpádus ovddiduvvo ja mot studeanta sáhtta buoridit iežas hárjehallama. Ákkat, manne studeanta sáhtta eahpiduvvot oažžut dohkkehuvvot hárjehallama sáhttet leat váilevaš dieđut, máhtut ja oppalaš gelbbolašvuohta vurdojuvvon oahppanjoksosiid ektui. Eará ákkat sáhttet leat ahte studeanta lea jávkan mearkkašahtti ollu váilevaš ákkaid geažil, dahje ahte studeanta lea čájeha beliid, mat gusket oppalaš dohkálašvuhtii (kap. 6.3 Dohkálašvuođa árvvoštallan)

Veardádaladettiin studeantta hárjehallama dohkkeheami gohččojuvvo studeanta čoahkkimii, mas Sámi allaskuvlla bealis ovddasta okta SOA- goađi jođihangottis ja masa maid hárjehallanoahpaheaddji ja fágaoahpaheaddji searvaba. Eahpádusdieđu dihte galgá studeanta čuovvuluvvot dainna ulbmiliin, ahte čielggadit, mo studeanta galgá buoridit iežas loahpa áigge hárjehallama. Čoahkkin galgá dollojuvvot nu árrat go vejolaš, vai studeanta oažžu vejolašvuođa njulget ja buoridit vai ceavzá hárjehallama. Čoahkkimis čállojuvvu beavdegirji ja lea vuodđun viidáset čuovvoleapmái.

6.2 Jus ii oáččo hárjehallama dohkkehuvvot

Studeanta guhte ii oáččo hárjehallama dohkkehuvvot, sáhtta oažžut ođđa vejolašvuođa čadahit olles dahje osiid hárjehallamis. Ođđa hárjehallama lágideapmái lea vuodđun makkár ákkaiguin hárjehallan ii leat dohkkehuvvon omd. gávdnojitgo studeanttas doavttir- dahje eará duodaštusat jávkamiidda. Studeanttas leat dábálaččat guokte geahččaleami seamma hárjehallamis. Jus studeanta nuppes ii oáččo dohkkehuvvot hárjehallama, de ferte veardiduvvot leago dakkár dási ášši mii galgá loktejuvvot dohkálašvuođa árvvoštallamii vrd. Allaskuvllaid ja universitehtaid lága § 12-3. Juohke dilálašvuođa ferte árvvoštallat sierra.

6.3 Dohkálašvuođa árvvoštallan

Jus lea eahpádus ovttaskas studeanta oahpaheaddjedohkálašvuođas oppalaččat, nu dása leat sierra njuolggadusat mat gusket dohkálašvuođa árvvoštallamii. Dalle galgá ášši dieđihuvvot sierra nammaduvvon dohkálašvuođaovddasvástideaddjái, vásedin skovi bokte. Dan maŋjel árvvoštallo galgá go ášši ovddiduvvot oahpaheaddjedohkálašvuođaáššin (čujuhuvvo universitehta ja allaskuvllaid láchkii ja dasa gullevaš njuolggadusaide)

Studeantta dohkálašvuođaárvoštallan lea oahppan- ja fágabirrása oktasaš ovddasvástádus, geahča UH lága § 12-3 <https://lovdata.no/lov/2024-03-08-9> ja (Forskrift til universitets- og høyskoleloven <https://lovdata.no/forskrift/2024-06-28-1392>).

Láhka eaktuda ahte juohke oahpaheaddjestudeanta galgá olles oahppoáigge čađa veardiduvvot dohkálašvuoda ektui. Dát mielddisbuktá ahte sis, geain lea dahkamuš oahpaheaddjestudeanttain nugo Sámi allaskuvlla oahpaheaddjeoahpuid jođiheddjiin, fágaoahpaheddjiin, hálddabusbargiin ja verdde-/hárjehallanskuvlla rektoris dahje verdde- /hárjehallanmánáidgárddi jođiheaddjis ja hárjehallanoahpaheddjiin, muhto maidai mielstudeanttain, lea geatnegasvuolta veardidit studeanta dohkálašvuoda oahpaheaddjeámmáhii. Gáibiduvvo lagas čuovvoleapmi jus lea eahpádus ovttaga studeantta oahpaheaddjedohkálašvuoda hárrái. Jus oktage studeanta eahpiduvvo ceavzit hárjehallanoahpu oahpaheaddjedohkálašvuoda geažil, de galgá eahpádusa ovddidit oahpaheaddjeoahpuid dohkálašvuodaovddasvástideaddjái nu árrat go vejolaš. Dohkálašvuodaovddasvástideaddji čuovvula eahpádusášši. Dákkár áššiide lea sierra áššegeaidnu, mii lea vuodđuduvvon Universitehtaid ja allaskuvllaid láhkii ja láhkii gullevaš njuolggadusaide

6.4 Hárjehallanoahpahusa váidin

SOA-goahhti árvvoštallá jahkásaččat oahpuid ja hárjehallamiid kvalitehta. Jus studeanta vásiha hárjehallanoahpahusa oktavuodas váidin veara beliid, de lea studeanttas vuoigatvuolta ovddidit ášši hárjehallanoahpaheaddjái ja/dahje hárjehallanbáikki jođiheaddjái nu árrat go vejolaš. Ášši birra galgá ságastallat hárjehallanoahpaheddjiin, omd. bagadallama oktavuodas. Jus ášši ii čoavdás, dahje ii leat vejolaš ságastallat hárjehallanoahpaheddjiin, de galgá ságastallat rektoriin dahje mánáidgárdejođiheddjiin. Čoahkkimii rektoriin/mánáidgárdejođiheddjiin studeanta berre leat ráhkkanan ovdagihtii, omd. áššečuoggáid bokte. Čoahkkimis rektoriin/jođiheddjiin čállojuvvo beavdegirji. Jus lea dárbu, sáhtta SOA-goahdi ovddasteaddji leat mielde čoahkkimis. Jus áššečoavdinčoahkkimat eai čoavdde váttisvuoda, de sáhtta studeanta ovddidit čálalaš váidaga SOA- goahái, man mielddusin lea čoahkinbeavdegirji. Ášši olis galgá rabasvuolta buot váidaga guoski oassebeliid ektui. SOA- goahdi oahppojođiheaddji ja goahtejođiheaddji árvvoštallaba mot čálalaš váidagiin ovdánit.

6.5 Formálalaš meattáhusaid váidin ii dohkkehuvvon- hárjehallama oktavuodas

Ii leat vejolaš váidit ii dohkkehuvvon- árvosáni. Jus studeanta mielas hárjehallanoahpahus ii leat njuolggadusaid mielde lágiduvvon, ja studeanta oaivvilda ahte dilli lea váikkuhan su hárjehallama čađaheapmái ja hárjehallanoahpaheaddji árvvoštallamii, de sáhtta studeanta váidit formálalaš boasttuvuoda dihte. Hárjehallanoahpahusaid formálalaš boasttuvuodaid váidima oktavuodas galgá čuovvut Sámi allaskuvlla eksámen – ja loahpalaš árvvoštallama láhkaásahusa.

7. Ovttasbargu, rollat ja ovddasvástádusat

7.1 Ovttasbarggu arenat

Ovttasbarggu deaivvadanbáikkit ja gulahallanarenat leat sihke fysalaš ja digitála hámis, ja čálalaš ja njálmmálaš hámis nugo čoahkkimat, digitála oahppobáikkit, seminárat, bagadallamat, plánen, árvvoštallanskovit jna. Ulbmil lea sihkarastet ahte doaimmahuvvo gaskaneas diehtujuohkin- ja gulahallan buohkaid gaskkas, geain lea hárjehallanoahpuin dahkamuš, nannen dihte fierpmádaga ja praktihkalaš ja fágalaš ovttasbarggu gaskkal Sámi allaskuvlla ja hárjehallanbáikkiid.

7.2 Hárjehallanskuvlla ja hárjehallanmánáidgárddi rollat ja ovddasvástádusat

Hárjehallanoahpahas lea ovttasbargu gaskkal Sámi allaskuvlla ja hárjehallanskuvlla ja hárjehallanmánáidgárddi. Ovttasbargguis válbmehit boahhteáigge gelbbolaš oahpaheddjiid mánáidgárddiide ja skuvllaide. Juohke virggehasas lea sierra rolla dán ovttasbargguis, mat čilgejuvvot lagabuidda dás.

7.2.1 Skuvlaeaiiggát/Mánáidgárdeaiiggát

Mánáidgárdeaiiggátis (suohkan/priváhta)/ skuvlaeaiiggátis (suohkan/priváhta) lea bajitdási ovddasvástádus iežas skuvllain/ mánáidgárddiin láchit saji hárjehallanoahppui. Eaiiggát galgá:

- láchit doarvái fágalaš relevánta hárjehallansajiid ja sihkarastet ahte leat gelbbolaš hárjehallanoahpaheaddjit geat váldet vuostá studeanttaid.
- láchit dili nu ahte skuvllain/mánáidgárddiin leat buorit eavttut čadahit hárjehallanoahpu ja ovdánahttinbargguid
- doaibmat bargoaddin hárjehallanoahpaheddjiide
- láchčá ahte hárjehallanoahpaheddjiin lea vejolaš háhkat gelbbolašvuodáloktema bagadallanpedagogihkas
- čuovvut ja ovddidit hárjehallanoahpaheddjiid ja rektoriid/jodiheaddjiid bálkámáksima ovttaráđiin Sámi allaskuvllain
- ovddidit bajit dásis, guhkes áiggi hárjehallama áigumušsiehtadusaid vuolláičállimin

7.2.2 Mánáidgárdejodiheaddji/ Rektor

Rektoris/jodiheaddjis lea iežas skuvllas/mánáidgárddis bajitdási ovddasvástádus hárjehallanoahpu doaimmaide. Son lea allaskuvlla oktavuodáolmmoš ja son doaimmaha hárjehallanoahpahusa plánenbarggu ja šiehtadeami. Son láchčá hárjehallansajiid studeanttaide, ja sus lea ovddasvástádus dasa ahte hárjehallan čadahuvvo mearriduvvon rámmaid, plánaid ja mihttomeriid mielde. Mánáidgárdejodiheaddji/ rektor sáhtta dán bargguin osiid maid viidáset delegeret hárjehallanoahpaheaddjái dahje eará hárjehallanbáikki personálii.

Rektor/ jodiheaddji galgá:

- lea veahkkin válljet hárjehallanoahpaheddjiid, ja lámčá hárjehallanoahpaheddjiide buriid bargoeavttuid doaibmat hárjehallanoahpaheaddjin.
- ovddida ahte hárjehallanoahpaheddjiin lea vejolaš háhkat 30 oahppočuoggá bagadallanpedagogihkas
- lámčit ovttasbarggu gaskkal hárjehallanásahusa ja allaskuvlla
- ráhkkanahhtit ásahusa, váhnemiid ja ohppiid/mánáid ahte leat studeanttat boahtime hárjehallamii (sáhtta maid hárjehallanoahpaheaddji bargun)
- Váldit vuostá studeanttaid, hárjehallama vuosttáš beaivvi ja muitalit skuvlla/mánáidgárddi njuolggadusaid, rutiinnaid, vuogádagaid ja plánaid birra, erenomážit muittuhit ja muitalit some-reaidduid geavaheamis hárjehallanáigodagas ja jávohisvuodageatnegasvuoda birra.
- Oahpásmahttit studeanttaid hárjehallanbirrasii ja bargo- olbmáide.
- sihkkarastet ahte studeanttat ožžot buriid bargohárjehallanvejolašvuodaid, ahte olles ásahus lea hárjehallanarenan, ahte studeanttat besset hárjehallat relevánta oahpahasas ja doaimmain ja vásihit iešguđetlágan bargguid ja bargovugiid
- fátmasta studeanttaid ásahusa sosiálalaš oktavuodain
- sihkkarastit ahte studeanttat besset oahpahit šihttojuvvon oahpahasdiimmuid ja doaimmaid, ja ožžot šihttojuvvon bagadallama
- dáhkidit ahte studeanttat, geat dohkálaš sivain gártet jávkat hárjehallamis, besset maŋŋil čadahit váilebeivviid
- jus hárjehallanoahpaheaddji gártá jávkat, dieđihit allaskuvlii, ja ordnet sadjásaš hárjehallanoahpaheaddji

7.2.3 Hárjehallanoahpaheaddji

Hárjehallanoahpaheaddjis lea ovddasvástádus dovdat hárjehallanoahpaheaddji rolla ja doaimmahit bargguid ja ovddasvástádusaid mat gullet hárjehallanoahpaheaddjái. Hárjehallanoahpaheaddji lea dábálaččat barggus mánáidgárddis dahje skuvllas. Hárjehallanoahpaheddjiiguin siehtaduvvo čálalaččat hárjehallanjoavkkuid ja -áigodagaid birra. Ovtta hárjehallanoahpaheaddjis lea ovddasvástádus gaskkal 2-4 studentii.

Hárjehallanoahpaheaddji galgá:

- vuostáváldit studeanttaid ja sihkkarastit ahte studeanttat dovddiidit ásahusa iešguđet beliid, ovdánahttinbargguid, jodiheami, ja muđui eará doaimmaid.
- sihkkarastit, ahte studeanttat ipmirdit hárjehallanbáikki jávohisvuodageatnegasvuoda sisdoalu ja some- reaidduid guoski njuolggadusaid
- ovddasvástidit ja lámčit ahte hárjehallan čadahuvvo mearriduvvon rámmaid, plánaid ja mihttomeriid mielde, ja ahte studeanttat ožžot buriid bargohárjehallanvejolašvuodaid.
- ráhkkanit ja čadahit hárjehallama sihke áigodaga, bagadallama, árvoštallama ja

loahpahanbargguid hárrái mat čuvvot. Plánet ovttas studeanttaiguin oahppodiimmuid meriid, daid sisdoaluid ja goas bagadallan lea

- sihkkarastit ahte studeanttat besset skuvlahárjehallamis vásihit oahpaheami ja luohkkájodiheami ja muđui oahpaheaddjeámmáha iešguđet beliid ja reflekteeret iežaset oahppama ja vásáhusaid.
- sihkkarastit ahte studeanttat besset vásihit bargat mánáidgárddis ja mánnájoavkkus, mánáidgárdi jodiheami, ja muđui mánáidgárdeoahpaheaddjeámmáha iešguđet beliid ja reflekteeret iežaset oahppama ja vásáhusaid.
- árvvoštallat studeanttaid dohkálašvuođa šaddat oahpaheaddjin, deavdit eahpádusskovi jus eahpida dohkálašvuođa. Diedihit Sámi allaskuvlii nu árrat go vejolaš, jus čuožžila eahpádus ovttage studeanta hárjehallama dohkkeheami ektui.
- čállit studeantta hárjehallanárvoštallama ovttas studeanttain, ja árvvoštallat studeantta hárjehallama lea dohkkehuvvon/ii dohkkehuvvon
- oassálastit čoahkkimiidda mat lágiduvvojit hárjehallanoahpu oktavuodas (ráhkkanančoahkkimat ovdal hárjehallama, hárjehallansemináraide).
- dieđu juohkit jodiheaddjái hárjehallanasáhusas ja addit dieđu buori áiggis jus lea dárbu sadjásažžii.
- diedihit hárjehallanráđdeaddái ovttatmano, jus studeanta ii dihtto hárjehallamii dahje studeanttas badjelmeare dohkketmeahttun jávkan
- gohccá, ahte šiehttojuvvon hárjehallanbeaivvit divvet hárjehallanáigodagas dahje lassehárjehallamin dahje eará buhttenvugiin. Merke daid hárjehallanárvoštallanskovvá
- Merke hárjehallanárvoštallanskovvá studeantta hárjehallanjávkamiid ja goziha 15% jávkamiin vástideaddji bargguid dahje lassehárjehallanbeivviid

7.3 Studeanta

Studeanttas lea alddis ovddasvástádus iežas oahpu ja oahppanjoksosiid ektui ja son galgá danin iešráđálaččat ja aktiivvalaččat ohcat dieđuid ja háhkat máhtuid ovdal hárjehallamii vuolgima. Studeanta lea oahppodilis, ja galgá hárjehallamis oassálastit bargodillái dego ovttasbargoguoibmin. Studeanta ii guotte seamma dási ovddasvástádusa nugo virgáduvvon mánáidgárdeoahpaheaddji/vuođdoskuvlaoahpaheaddji, muhto galgá bargat ja doaibmat dego livččii virgáduvvon mánáidgárdeoahpaheaddji/vuođdoskuvlaoahpaheaddji.

Studeanta galgá:

- dovddiidit ja čuovvut hárjehallamii guoski njuolggadusaid, plánaid, čoahkkimiid ja semináraid jna.
- ráhkkanit bagadallamiidda, oahpahusaide, hárjehallanbargguide ja árvvoštallat iežas hárjehallama.
- čuovvolit bagadallamiid ja rávvagiid ja reflekteeret iežas oahppama ja ovdáneami.
- čadahit buot mearriduvvon bargguid ja leat aktiivvalaš maiddá muđui bargguin, ja oaidnit ieš bargguid.
- vuolláičállit jávohisvuodageatnegasvuođa duodaštusa ja ipmirdit doallat jávohisvuodageatnegasvuodas gitta buot iežas oahpu olggobeale oktavuodain.

- dieđihit hárbhallanoahpaheaddjái ja hárbhallanráđđeaddái dalán, jus šaddá jávkan
- leat diđolaš, ahte buot oahppoprográmma hárbhallamat galget leat čađahuvvon, árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon ovdal studeantta sáhtta loahppaduodaštusa oazžut.
- doaimmahit Oahppohálddahussii polesaduodaštusa juohke golmma jagi gaskkain.
- doaimmahit ájitkeahhtá jávkanbeivviid ovddas doavttir- ja eará duodaštusaid oahppohálddahussii
- iešheanaláččat ja aktiivvaláččat váldit áššiin čielgasa juo ovddalgihitii sihke váldit oktavuoda SOA- goađi bargiiguin, jus čuožžilit eahpečielga áššiid
- Studeantta ovddasvástádussan lea fuolahit, ahte hárbhallanárvvostallanskovvi lea máhcahuvvon addjuvvon beaivemeari rádjái Wiseflowii,

7.4. Sámi allaskuvlla ovddasvástádus

Sámi allaskuvlla sámi oahpaheaddjeoahpuid (SOA) -goađis lea bajitdási ovddasvástádus oahpaheaddjeoahpuin. SOA- goahti lea fágalaččat ja hálddahuslaččat váldoovddasvástádus hárbhallamiin. SOA- goahti galgá:

- jođihit, organiseret, ja ovddasvástidit hárbhallanoahpahusa, čoahkkinnplánaid ja bargoplánaid.
- hárbhallanoahpahusaid čađahit fágalaš ja kvalitehta rámmaid ektui.
- ráhkkanahhtit, čađahit, kvalitehta sihkkarastit, árvvoštallat ja čuovvulit hárbhallama
- ovddidit ja doallat šiehtadusaid.
- čađahit studeanttaid dohkálašvuoda árvvoštallama.
- fuolahit hárbhallanbuvttadusain hárbhallanasahussii, hárbhallanoahpaheaddjái ja studeanttaide
- sihkkarastet dárbašlaš dieđuid ja bagadallama hárbhallanoahpaheaddjái.

7.4.1 Hárbhallanfágakoordináhtor

- sihkkarastit hárbhallanplánenbargguid ja árvvoštallamiid ja dáid čuovvolemiid
- jođihit gulahallama hárbhallanbargguid ja oppalaš sisdoalu birra hárbhallanoahpaheddjiiguin ja fágaoahpaheddjiiguin, ja maiddá studeanttaid ektui
- Jođihit hárbhallančoahkkimiid
- láhčá gulahallojuvvon hárbhallanbargobihttaid ja hárbhallama oppalaš sisdoalu nu ahte buohkain leat dát ovdal hárbhallančoahkkimiid vai hárbhallanjoavkkut sáhttet bargguid heivehit guđege hárbhallanbáikái
- čuovvolit ahte juohke hárbhallanjoavkkus lea galledeapmi hárbhallanáigodagas
- bagadallat studeanttaid ja hárbhallanoahpaheddjiid
- čuovvolit studeanttaid ja hárbhallanoahpaheddjiid hárbhallanárvvostallamiid ja raporteremiid
- čuovvolit hárbhallanbargoproseassa ovttas hárbhallanráđđeaddiin, fágaoahpaheddjiiguin hárbhallanoahpaheddjiiguin ja studeanttaiguin, dáid ráhkkanan-, ja árvvoštallančoahkkimiin ja seminárain

- Bearráigeahččá ahte leat sensorláidehusat hárjehallamiidda
- Doaimmá sensorjoavkku sensorin ja bovde ja searvá sensorjoavkku sensorčoahkkimiidda
- čállá sensorraporta ja fágaraporta

7.4.2 Fágakoordináhtor/ máhttoviidodatkoordináhtor

- fágalaš ovddasvástádus iežas fága hárjehallama sisdoalus ja bargobihtáin
- searvat hárjehallanplánenbargguid plánemiidda, hárjehallančoahkkimiidda ja hárjehallansemináraide
- galledit studeanttaid ja hárjehallanoahpaheddjiid hárjehallanbáikkiin.
- bagadallat studeanttaid ja hárjehallanoahpaheddjiid dárbbu mielde.
- lohkat ja čuovvolit studeanttaid árvvoštallamiid ja raporteremiid iežas fágas ja oppalaččat.
- doaimmá sensorjoavkkus oktan hárjehallama loahpalaš dohkkeheami sensorin

7.4.3 Hárjehallanráđdeaddi

- hálddahuslaš ovddasvástádus oahpaheaddjeoahpuid hárjehallanoahpu organiseremis ja ovddideamis. Organiseren dáhpáhuvvá lagaš gulahallamiin SOA- goađi fágabirrasiin, oahppohálldahusain sihke hárjehallanmánáidgárddiiguin ja -skuvllaiguin
- leat gulahallangaskaoapmin praktihkalaš hárjehallanáššiin
- doaimmaha hárjehallanplánaid, njuolggadusaid ja eará doaimmi njuolggadusaid/ rutiinnaid šiehtadusaid mielde
- sihkkarastit ahte gustovaš dieđut hárjehallanoahpahusa birra leat olámuttos buohkaide geaidda guoská
- bovdet hárjehallančoahkkimiidda, –semináraide ja sensorerenčoahkkimiidda, jus ii eará šiehttojuvvo
- áššemeannudeaddji hárjehallanbáikkiid šiehtadusaiguin ja sin bálkka- áššiin, ovttasráđiin SOA-goáhtejođiheddjiin, sihke ekonomii- ja bálkkaossodagain
- áššemeannudeaddji studeanttaid hárjehallangoluid oktavuodas, ovttasráđiin SOA-goáhtejođiheddjiin, sihke ekonomii- ja bálkkaossodagain
- doaimmá sensorjoavkkus oktan hárjehallama loahpalaš dohkkeheami sensorin
- láchá sensorskoviid oahppohálldahussii

7.4.4 Luohkkákoordináhtor

- gulahallangaskaoapmi luohká ollislaš oahpahusa praktihkalaš beliin sihke studeanttaid ja eará fágaoahpaheddjiid ja oahpaheaddjeoahpuid muđui birrasa
- bearráigeahččat ahte luohkkáin leat ollislaš plánat Canvasis ja TimeEditas
- láidestit fágaidgaskasaš gulahallama fágaoahpaheddjiid ja hárjehallanoahpaheddjiid gaskkas
- studeanttaiguin gulahallat obbalaš oahppoáššiid ja sin oktagaslaš progreshuvnmaid birra (Luohkkákoordináhtora čoahkkimat)
- searvat hárjehallanplánenbargguid plánemiidda, hárjehallančoahkkimiidda ja hárjehallansemináraide

- Sáhtta galledit studeantaid ja hárbhallanoahpaheddjiid hárbhallanbáikkiin.
- doaimma sensorjoavkkus oktan hárbhallama loahpalaš dohkkeheami sensorin

7.4.5 Prográmmajođiheaddji

- Oahpaheaddjeoahpu fágalaš jođiheapmi, sisdoallu, hárbhallan, profiilla ollisvuoda čiekŋudeapmi, fágaidrasttildeapmi ja dutkanvuđot oahppu, dása gullet maid nationála strategiijat ja NOKUT vuordamušat
- fágabirrasiid fágalaš jođiheapmi, mii maiddá siskkida hárbhallama
- DOB ja ovdánahttinbarguid ovddideapmi
- sihkkarastit ahte oahpaheaddjeoahpus lea miehta Sámi perspektiiva ja ovttasbargu gaskkal Sámi allaskuvlla fágabirrasa ja hárbhallanbáikkiid fágabirrasiid
- Fágalaš láidestangulahallan hárbhallan- ja verdeásahusaiguin oahpaheaddjeoahpuid sisdoaluid ektui
- gaskkustit fágalaš ja profešuvdnaguoski dieđuid ja dutkamiid fágabirrasiid ja verde- ja hárbhallanbáikkiid fágabirrasiid
- árvvoštallat oahpuid kvalitehta sihke fágasisdoaluin ja hárbhallamiin
- bagadallat studeantaid ja hárbhallanoahpaheddjiid dárbbu mielde
- Dárbbu mielde sensoreret ja sáhtta galledit studeantaid ja hárbhallanoahpaheddjiid hárbhallanbáikkiin

7.4.6 Oahppojođiheaddji

- fágalaš ja hálldahuslaš ovddasvástáduš oahpaheaddjeoahpuid hárbhallanoahpuid strategalaš plánain.
- čuovvolit ahte leat fágalaš, olmmošlaš ja ekonomalaš resurssat hárbhallanoahppui.
- kvalitehtasihkarastin ja raporterin sihke fágalaš ja hálldahuslaš doaimmain.
- dohkálašvuodaovddasvástideaddji oahpaheaddjeoahpuin.
- ovttasbarguid lámčit ja čuovvolit

7.4.7 SOA-Goahtejođiheaddji

- bajitdási fágalaš ja hálldahuslaš ovddasvástáduš hárbhallanoahppui, DoB- doaimmain ja kvalitehtabargguš.
- sihkkarastet fágalaš, olmmošlaš ja ekonomalaš resurssaid hárbhallanoahppui.
- ovddasvástáduš dasa ahte šiehtadusaid intenšuvnnat ollašuvvet ja mihtut čađahuvvot.
- sihkkarastet buori fágalaš ja hálldahuslaš ovttasbargu Sámi allaskuvlla ja hárbhallanoahppoásahusaid gaskkas.
- hárbhallama ja dan doaimmanbirrasa bajit dási ovddideapmi

8. Studeanttaid hárjehallangoluid buhttenjuolggadusat

Sámi allaskuvllas lea prinsihppa, ahte geatnegahtton hárjehallan ii galgga leat stuorit lassigollun studeanttaide. Studeanta ferte lihkká rehkenastit ahte šaddet lassigolut hárjehallamis johtima ja orruma oktavuodas.

Studeanttat fertejit deavdit goluid ruovttoluotta máksin -skovi ja buktit dan allaskuvllii/sáddet DFØ bokte, mánu siste go hárjehallan lea nohkan. Jus ii leat buktán máksinskovi áigemeari siste, de eai máksojuvvo hárjehallangolut. Studeanttat sihkkarastet jođánis rehkietgiedahallama dainna, ahte doaimmahit bálkáossodahkii visot dárbbaslaš kuittiid ja duodaštusaid oktan rehkegiin.

Lea studeanttaid geatnegasvuohta deavdit mátkke- ja orrugoluid skovi vuoiggalaččat ja hárjehallangoluid buhttenjuolggadusaid mielde. Golut hárjehallama oktavuodas, mat eai čuovo SOA- goađi hárjehallangoluid buhttenjuolggadusaid, eai máksojuvvo. Earenoamáš dilálašvuodain ja sierra ohcamušas sáhtá SOA-goahti gokčat eará ládje.

Hárjehallanárvoštallanskovvi ja dan máhcaheapmi addojuvvon áigemeari siskkobealde oktanis jávkanduodaštusaiguin, lea okta dain váldodokumeanttain, masa SOA- goahti čujuha buhttemiid máksimis.

Vuoi studeanta sáhtá oažžut hárjehallanolggosgoluide doarjaga de galgá studeanta registerehit iežas Sámi allaskuvlla bálkáregisterenvuogadahkii. Bálkáossodat diŋgo dieđuid vuodul studentii beassansáni Betalmeg portálai ja DFØ-appai. Dieđuid sáddema dihte váldde oktavuoda bálkáossodahkii Bargiidossodat@samas.no

Oahppohálddahuš juohká dieđuid ja veahkeha olgoriika stipeanddaid ohcamis hárjehallanáigodahkii (nubbi riikkas go Norggas) oahppohaldhahus@samas.no . Loga maid [Lonohallan | Sámi allaskuvla](#).

8.1 Studeanttat geain ii leat Norgga bank-ID dahje peršunnummár/D-nummár

Studeanta, geas ii leat Norgga D-nummár galgá iežas dieđuid ja pássá vuosttáš ja maŋimus siiddus doaimmahit kopiija bálkáossodahkii. Dieđuid sáddema dihte váldde oktavuoda bálkáossodahkii Bargiidossodat@samas.no

Studeanttain, geain **ii leat** Norgga bank-ID, fertejit deavdit mátkerehkega báberhámis. Skovvi ferte leat vuolláičállojuvvon. Skovi oažžut hárjehallanráđdeaddis dahje bargiidossodagas Bargiidossodat@samas.no

Studeanttain, geain **ii leat** Norgga peršunnummár/D-nummár, ávžžuhuvvojit ohcat dan. Dáppe gávdná eambo dieđuid dan birra:

<https://www.skatteetaten.no/person/skatt/skattekort/jeg-er-utenlandsk-arbeidstaker/hva-er/>

<https://www.skatteetaten.no/person/folkeregister/identitetsnummer-og-elektronisk-id/d-nummer/>

8.2 Mátkkošteapmi

Mátkegoluid máksimii leat čuovvovaš eavttut:

- Hárjehallanjoavku ferte gávdnat hálbimus ja luonddu seasti mátkkoštanvuogi hárjehallanbáikái ja ruovttoluotta. Sámi allaskuvla gokčá ovttá mátkki hárjehallanbáikái ja ruovttoluotta studeantta/studeanttaid orrunsajis
- Jus hárjehallanjoavku vállje johtit mánggain biillain hárjehallanbáikái, juhkkovuvvo okta ovddos maŋos mátki buvttadus biillaid gaskkas.
- SOA-gohti máksá biilakilomehterbuvttadusa 2, 50 kr/km ja mielmátkkošteaddjis 0,50 kr/km.
- Vuodjingolut gokčovuvvojit, jus hárjehallanbáikái lea guhkit go 30 km ovttá guvlui orrunbáikkis.
- Girdi-, busse-, fearga- ja togabilehtain gokčovuvvo 60 %, jus dat leat hálbimus mátkkoštanvuohki hárjehallanbáikái ja ruovttoluotta.
- Girdišillju parkerenbáikkimávssus gokčovuvvo 60 %. Eanemus buvttadussupmit parkerenbáikki, girdi-, busse- ja togabilehtain ovttá hárjehallanáigodagas leat oktiibuot 7.500 ruvno.
- Jus studeanttas jápmá lagasolmmoš hárjehallanáigodagas, de gokčá allaskuvla johtingoluid, mat vástidit hárjehallanbáikkis mátkki orrunbáikái.

8.3 Idjadeapmi

Hárjehallan orrungoluid máksimii leat čuovvovaš eavttut:

- SOA-gohti eaktuda ahte studeanttat orrot hálbimus lági mielde, ja ahte hárjehallanjoavku/-joavkkut juogadit orrunbáikki, gos lea vejolaš, seastin dihte orrungoluin. Sámi allaskuvla máksá gitta 300,- kruvno/jándor/studeanta idjadangoluid ovddas. Buot guittet ja duodaštusat galget čuovvut mielde.
- SOA-gohti ii mávsse orrungoluid, go hárjehallan lea studeantta ruovttosuohkanis/orrunbáikkis.
- Dallego hárjehallansuohkan/-báiki ordne orruma, dalle SOA-gohti gokčá mátkkoštangoluid hárjehallangoluid buhttenjuolggadusaid mielde.

9. Eará njuolggadusat

9.1 Politiijaduodaštus

Juohke studeanta, gii álgá oahpaheaddjeohppui galgá buktit politiijaduodaštusa. Politiijaduodaštus ii galgga boarrásit go 3 mánu ja dat galgá buktovuvvot Sámi allaskuvlla Oahppohálddahussii oahpu álggadettiin, ovdal hárjehallama. Studeanttat geat sirdet oahpposaji ovttá oahppoásahasus nubbái, galget duodaštusa addit ođđa oahppoásahussii, ahte leat buktán politiijaduodaštusa vuosttaš oahppoásahussii. Politiijaduodaštus lea fámus golbma (3) jagi. [Veileder for krav om politiattest for studenter i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning \(ntnu.no\)](http://veilederforkravompolitiattestforstudenterihoeyereutdanningoghoyereyrkesfagligutdanning.ntnu.no).

9.2 Jávohisvuoda geatnegasvuohta

Studeanttat dáhkidit oahpposaji vuostávdima oktavuodas jávohisvuodageatnegasvuođa, mii lea gustovaš buot oahppojagiid hárjehallamiidda ja mañnil go oahppu lea nohkan. Hárjehallanbáikki ávžžuhuvvo bivdit studeanttaid čállit vuollái jávohisvuoda geatnegasvuođa maiddái báikkálaččat, ja ságastallat studeanttaiguin mii jávohisvuodageatnegasvuođa sisdoallu lea. Hárjehallanbáikkiin ja hárjehallanoahpaheddiin ja eará bargiin lea jávohisvuoda geatnegasvuohta studeanttaid ektui, ja eará dieđuid ektui maid lága mielde galgá suddjet. Raporttat, áicamat ja notáhtat leat siskkáldas bargonotáhtat, main galgá jávohisvuoda geatnegasvuođa sihkkarastet. Mánáid ja ohppiid namat eai berre čuožžut beaiveloggain ja eará čálalaš dokumentašuvnnain.

[Lov om universiteter og høyskoler \(universitets- og høyskoleloven\) - Lovdata](#) § 4-6, henholdsvis [Opplæringslova - regjeringen.no](#) opplæringslova § 15-1 eller barnehagelova [Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#) barnehagelova § 20, samt forvaltningsloven [Lov om behandlingmåten i forvaltningssaker \(forvaltningsloven\) - Lovdata](#) §§ 13-13f

9.3 Tuberkulosa duodašteapmi

Oahpaheaddjestudeanttat galget duodaštit tuberkulosa guoskevaš gažaldagaid, jus mañemus golbma jagi leat mátkkoštan guhkit go golbma (3) mánu guovlluin, gos lea olu tuberkulosa (vrd. lánkaásahusa [Forskrift om tuberkulosekontroll - Lovdata](#)). Tuberkulosaduodaštussii lea sierra skovvi maid galgá deavdit. Eaktun beassat hárjehallama čađahit lea ahte dát leat ortnegis.

9.4 Hárjehallan ja sadjásažžan doaibmat

Hárjehallanáigodagas ii sáhte studeanta bargat sadjásažžan (vikáran) hárjehallanbáikkis. Hárjehallanoahppu galgá leat bagadallon ja árvvoštallon. Jus hárjehallanoahpaheaddji šaddá buohcci, de galgá rektor/mánáidgárdejodiheddji nammadit sadjásaš hárjehallanoahpaheaddji bagadallat studeanta. Rektor/mánáidgárdejodiheddji sáhtta maid ieš doaibmat sadjásaš bagadallin. Studeanta sáhtta spiehkasteapmin oahpahit/jodihit ohppiidoavkku/mánájoavkku okto dahje ovttas eará studeanttaiguin. Dalle ferte rektor/jodiheddji dahje eará hárjehallanoahpaheaddji duogábeale doarjjan. Jus lea eahpádusdilli, de galgá SOA-godiin váldit oktavuoda.

9.5 Hárjehallan iežas bargosajis

Jus studeanta gártá hárjehallat bargosajis, mii lea iežas bargosadji, de gustojit seamma njuolggadusat, go dallego ii leat iežas bargosajis hárjehallama. Hárjehallan lea oahppanáigi ja studeanta ii sáhte váldit ovddasvástádusa seamma dásis, go dalle, go lea bargodilis. Studeanta hárjehallan galgá árvvoštallot fágalaččat ja objektiiivvalaččat. Jus bargoustit dahje fuolki gártá hárjehallanoahpaheaddjin studentii, de ferte sihkkarastet ahte dákkár gaskavuolta ii váikkut studeanta hárjehallančađaheapmái eahpevuoiggalaččat. Studeanta ja hárjehallanoahpaheaddji ferteba árvvoštallat habilitahta beliid. Juohke dilálášvuoda ferte árvvoštallat sierra.

Dákkár dilálašvuodain lea vejolaš ahte SOA-goađi fágaoahpaheaddjit váldet stuorát rolla árvoštallamis ovttas hárjehallanoahpaheddjiin.

9.6 Studeanttaid jávkan hárjehallanáigodagas

Rámmaplánaláhkaásahus mearrida galle hárjehallanbeivvi juohke prográmmastudeanta galgá čadahit guđege oahpus. Buot hárjehallanoahpahus lea geatnegahtton. Jávkat sáhtá dušše dohkálaš **duoákkaidduodaš**stuvvon **ákkaid** geažil. Dohkálaš jávkan ii mearkkaš ahte hárjehallanbeivvit unniduvvojit. Fágalaš gáibádusaid hárjehallama ektui ii leat vejolaš ložžet. Hárjehallama oassálastin ja bargguid čadaheami ulbmil leat dehálaš oasit olahit oahpu guovddáš gelbbolašvuoda, mii ii sáhte geahččaluvvot eksámenis dahje eará vugiin. Dát mearkkaša ahte studeantta ii sáhte beassat hárjehallamiin dohkálaš jávkamiid dahje permišuvnnaid dihte.

Dohkálaš **duodašstuvvon** ággan jávkamii sáhttet leat: iežas dahje máná (vuollet 12 jagi) buozanvuhta, buozanvuhta/jápmi/likkohisvuhta lagas bearrašis, militeara dahje siviila vearjogeatnegasvuhta, riektevihtanstevdnen, álbmotválljejuvvon politihkalaš doaimmaide oassálastin, oassálastin orgánain mat gáibidit studeantarepresentašuvnna lága bokte, dahje eará earenoamáš ákkat.

Jávkanduodaštusaid galgá studeanta doaimmahit ájitkeahhtá oahppohálddahussii. Vuollet 15 % jávkamii duodaštusa vuodul, sáhttiba hárjehallanoahpaheaddji ja studeanta šiehtadit buhttema dahje odđa hárjehallanbeivviiguin dievasmahttet jávkanbeivviid. Hárjehallanárvoštallanskovis galgá čilget leago studeanta gártan jávkat ja buhttet dahje mañidit beivviid hárjehallanáigodagas. Duodaštusaid vuodul sáhtá studeanta guhkit áigge jávkamiid geažil oazžut olles dahje oasi hárjehallamis mañiduvvot. Jus studeanta diehtá ahte earenoamáš sivaid geažil gártá jávkat hárjehallamiin, de ferte oahppohálddahus oazžut dieđu unnimusat 2 mánu ovdal vai sáhtá hárjehallama plánet sihke hárjehallanjoavkku ja studeanta progrešuvnna ektui. Mánnáoazžuma oktavuodas ferte dieđihit nu árrat go vejolaš, unnimusat 3 mánu ovdal.

Jus jávkamii ii leat dohkálaš duodaštus, dalle ii sáhte oazžut hárjehallama dohkkehuvvot. Dalle ferte studeanta čadahit jávkanbeivviid odđasit, nuppes go fállujuvvo dahje oahpuid loahpas. Jávkan hárjehallamis váikkuha studeanta progrešuvdnii.

Hárjehallanoahpaheaddji merke hárjehallanárvoštallanskovvá dohkkehuvvon beivviid, ii dohkkehuvvon beivviid ja buhttejuvvon/ mañiduvvon beivviid.

Buot hárjehallanbeivvit fertejit čadahuvvot ovdal go studeanta sáhtá oahpus oazžut loahpaduodaštusa.

Dat njuolggadusat leat fámus doaisttáži.